

Complexnummer: 523859

Smallepad 5
3811 MG Amersfoort
Postbus 1600
3800 BP Amersfoort
www.cultureelerfgoed.nl

T 033 421 74 56
E info@cultureelerfgoed.nl

Complexnaam

School 's Heeren Loo Lozenoord

Aantal complexonderdelen

2

Monumentnummers van complexonderdelen

523860, 523861

Woonplaats

Ermelo

Gemeente

Ermelo

Provincie

Gelderland

Locatie van het hoofdobject

Witteland 4, 3853 HD te Ermelo

Complexomschrijving

Inleiding

Groot SCHOOLGEBOUW met TUINELEMENTEN, ontworpen door architect A. Van der Kraan uit Rotterdam. De school bevindt zich op het terrein van 's Heeren Loo, een oud kloosterterrein en landgoed waarop vanaf 1890 de 'Vereniging tot opvoeding en verpleging van idiote en achterlijke kinderen' werd gevestigd. Onder directeurschap van Fokko Kortlang (1856-1927) groeide het gebied uit tot een instellingenterrein, waarop vele paviljoens, woonhuizen en een kerk werden gebouwd. De huidige Fokko Kortlanglaan vormde de scheiding tussen het terrein van 's Heeren Loo en de aangegroeide instellingenterreinen van Lozenoord en Groot Emaus. Het gehele gebied wordt feitelijk begrensd door de Horsterweg, de Horloseweg en de Nijkerkerweg. Aan de noordzijde grenst het gebied aan de gemeente Harderwijk.

Complexomschrijving

Het complex bestaat uit de volgende beschermde onderdelen:

A\tSchoolgebouw

B\tTuinelementen

De grote school op het terrein van 's Heeren Loo werd door Van der Kraan in 1933 ontworpen en in 1934 gebouwd als schoolgebouw voor het onderwijs aan verstandelijk en (soms ook lichamelijk) gehandicapten. Hiertoe beperkte hij de bouwhoogte tot een enkele bouwlaag en vermeed hij het in die tijd normale idee van de lange gang. Naast een kostenbesparing leverde dit ook een beter toezicht op. De lokalen werden ruim opgezet en kregen een gesloten karakter aan de noord- en westzijde en een open karakter aan de oost- en zuidoostzijde. Hier konden de stalen raamconstructies geheel opengezet worden. Het gebouw werd bovendien voorzien van een oliegestookte verwarmingsinstallatie. Aannemer van het gebouw was de firma Leegwater en Hittema uit Heerhugowaard. In het ontwerp zijn duidelijk invloeden van architect en bekend scholenontwerper W.M. Dudok herkenbaar. Deze invloed is onder meer zichtbaar aan de kubistisch-expressionistische vormen als luifels, in- en uitspringende bouwmassa's, horizontale stalen vensterstroken en het torenmotief. Het ontwerp van Van der Kraan was een totaalconcept, waarin ook de tuin en de daarin aanwezige aanbouwen als pergola's, bankjes, bloembakken en de vijver werden vormgegeven.

Complexwaardering

SCHOOLGEBOUW met TUINELEMENTEN van architect A. van der Kraan uit 1933-1934

- Van architectuurhistorische waarde als schoolgebouw uit het Interbellum, ontworpen door architect Van der Kraan in een sterk door architect Dudok beïnvloede functionalistische bouwstijl. Het ontwerp was een totaalconcept dat in hoofdvorm, materiaalgebruik en detaillering zeer goed bewaard is gebleven. Bijzonder zijn de in diverse vormen uitgevoerde stalen raamkozijnen, het sobere en functionele baksteengebruik en de vorm van de school met een ongewone plattegrond waarbij lange gangen ontbreken. Markant en duidelijk herkenbaar is de toren die de hoofdingang markeert. Naast grote architectuurhistorische waarde is er bij dit gebouw ook sprake van een typologische waarde als school voor speciaal onderwijs. In combinatie met de situering en met de van het ontwerp deel uitmakende tuin met diverse bouwsels vormt de school een monumentaal ensemble.
- Van stedenbouwkundige waarde als historisch onderdeel op dit geleidelijk gegroeide en deels aangelegde terrein van de instellingen 's Heeren Loo en Lozenoord. Door de situering en vormgeving van de drie vleugels ontstond er een gebouw dat van alle zijden een andere uitstraling heeft. In combinatie met de tuin is dit gebouw van groot belang bij de instandhouding van deze oorspronkelijke situatie
- Van cultuurhistorische waarde als onderdeel van de onderwijs- en instellingengeschiedenis in Nederland. Het gebouw werd speciaal voor deze instelling ontworpen en geeft daardoor een beeld van de onderwijsstructuur in de tijd van ontstaan. Het gebouw bevindt zich bovendien in een historisch belangrijk gebied, op een oud klooster- en landgoedterrein.

* Dit gegeven is onderdeel van het rijksmonumentenregister

** Dit is een registergegeven voor zover noodzakelijk voor de identificatie van het rijksmonument

Monumentnummer*: 523860

Status	rijksmonument
Inschrijving register*	15 april 2002
Kadaster deel/nr	82908/120

Woonplaats*	Gemeente*	Provincie*					
Ermelo	Ermelo	Gelderland					
Straat*	Nr*	House letter*	Toev.*	Postcode*	Woonplaats*	Situering	Locatie
Witteland	4			3853 HD	Ermelo		
Witteland	6			3853 HD	Ermelo		
Witteland	8			3853 HD	Ermelo		
Fokko Kortlanglaan	67			3853 KC	Ermelo		
Kadastrale gemeente*	Sectie*	Kadastraal object*	Appartement aanduiding		Grondperceel		
Ermelo	I				4675		

Omschrijving**

Omschrijving onderdeel A

Het SCHOOLGEBOUW heeft een samengestelde grondvorm die in hoofdzaak bestaat uit drie vleugels, waarvan er twee in een stompe hoek op elkaar geplaatst zijn (oost-west (A) en zuid-west (B)). Loodrecht op de oost-westvleugel bevindt zich de derde vleugel (noord-zuid (C)) die parallel loopt aan de Fokko Kortlanglaan en aan de noordzijde een kleine uitbouw in oost-westelijke richting heeft. De diverse vleugels hebben in principe één bouwlaag en een zolder. De fors overkragende schilddaken zijn belegd met rode, opnieuw verbeterde Hollandse pannen. De dakoverstekken zijn aan de onderzijde gedecoreerd met ingesneden groeven. Sommige bouwlagen verspringen iets in hoogte, waardoor ook de schilddaken in hoogte en grootte van elkaar verschillen en elkaar soms doorsnijden.

Alle gevels zijn gemetseld in een Noors verband en nog voorzien van de oorspronkelijke stalen kozijnen en ramen. De hoofdingang is opgenomen in de noord-zuid vleugel (C) en heeft zowel een ontsluiting aan de Fokko Kortlanglaan als aan de schoolpleinzijde. Het ingangsgedeelte wordt benadrukt door een forse toren die gekenmerkt wordt door diverse gekoppelde, maar in hoogte en diepte van elkaar verschillende, rechthoekige bouwdelen. De toren dient ter ontsluiting van een klein zoldergedeelte boven de hoofdingang. Hoewel het dak van vleugel C doorloopt, wordt de bouwmassa van deze vleugel doorbroken, waardoor er een overdekte speelplaats wordt gecreëerd, gesteund door zes met blauw geglazuurde steen beklede kolommen. Het iets lagere schilddak boven deze speelplaats doorsnijdt de hogere schilddaken van de aansluitende leslokalen.

* Dit gegeven is onderdeel van het rijksmonumentenregister

** Dit is een registergegeven voor zover noodzakelijk voor de identificatie van het rijksmonument

De aan de Fokko Kortlanglaan gelegen korte gevel van VLEUGEL A bevat de toegang naar de voormalige gymnastiekzaal (nu bibliotheek). Het zaalgedeelte van deze vleugel loopt tot aan de toren boven de ingangspartij en heeft een eigen schilddak. De dubbele houten deur in de korte gevel bevindt zich links in een rondboogvormig afgesloten deuropening en heeft grove buisvormige ijzeren deurroosters. Rechts van de deur bevinden zich ter plaatse van de garderobe vier kleine ijzeren klappaampjes. Links bevindt zich een in de gevel aangebracht bankje. Onder de dakrand bevinden zich acht smalle sleufraampjes. De naam van de school bevindt zich in metalen letters boven de deuren. De lange rechterzijgevel van deze vleugel heeft links vier ijzeren klappaampjes ter plaatse van de garderobe met rechts daarvan een dubbele stalen toegangsdeur met gedeeltelijke glasvulling. Daarboven bevinden zich zes smalle sleufraampjes. Rechts van de deuren bevinden zich onder het dakoverstek vier grote twaalfruits ramen met rechts daarvan zeven sleufraampjes, waarvan er twee langer zijn uitgevoerd. Onder deze ramen bevindt zich een niet oorspronkelijk aanbouwje met een plat dak. Rechts hiervan sluit het iets lagere gedeelte van deze vleugel aan, waarin zich twee kamers en twee klaslokalen bevinden. De twee kamers hebben ieder een groot venster bestaande uit een onder- en een bovenraam, gescheiden door een betonnen kalf. Het linkerraam heeft een drieruits onderraam en een twaalfruits bovenraam, het andere een tweeruits onderraam en een achtruits bovenraam. Rechts hiervan zijn de twee klaslokalen duidelijk herkenbaar. Elke klas heeft onder de dakrand drie sterk horizontaal werkende zesruits ramen met daaronder in een uitspringend geveldeel vier (oorspronkelijk zes) sleuframes. Deze uitspringende geveldelen hebben ook een afsluitende betonrand. Naast deze sleuframes zijn ooit moderne driedelige ramen toegevoegd. Tussen beide lokalen bevindt zich een smal zesruits raam ter plaatse van de toiletten.

Ter plaatse van het scharnierpunt tussen vleugel A en B zijn twee halfcirkelvormige bergingen aangebouwd. De bergingen hebben een witgeschilderd, terugliggend 'fries' en een dubbele afsluitende betonlijst op bakstenen consoles. De bergingen komen samen bij een verhoogd gedeelte met een toegangsdeur tot de berging voor tuingereedschappen die ook een ontsluiting aan het schoolplein heeft.

De linkerzevl van deze vleugel heeft rechts vier kleine klappaampjes met daarboven vier sleufraampjes. Links hiervan bevinden zich zes grote vensterpartijen met een doorlopend betonnen kalf, tweeruits onderramen en twaalfruits bovenramen. Tegen de gevel zijn zeven kleine zitbankjes aangebracht. Links van deze ramen sluit de ingangspartij op vleugel C aan. Links van de vleugel C loopt de zijgevel van vleugel A door en bevinden zich nog twee klaslokalen. Hierin bevindt zich een uitkragende tienruits ijzeren vensterstrook met daarboven een in het gevelvlak liggende strook bovenlichten met een horizontale zes maal vierruits verdeling. Links hiervan bevindt zich een gemetseld gedeelte met een deur en daarnaast een uitkragende dertienruits ijzeren vensterstrook met daarboven een in het gevelvlak liggende strook bovenlichten met een horizontale acht maal vierruits verdeling.

De dubbele deur van de ingangspartij in de oostgevel van de C VLEUGEL heeft dezelfde detaillering als de deur in de korte zijgevel. Daarboven bevindt zich de torenuitbouw, die bestaat uit drie, in hoogte, diepte en breedte, verspringende elementen. In de oostzijde en in de zuidzijde van de toren bevinden zich smalle smalle hoge venstersleuven, gedecoreerd met enkele eenvoudige betonelementen. Het laagste bouwdeel van de toren heeft een aantal sleuframes rondom. De speelpleinzijde van vleugel C heeft een tweede ingangspartij in een blokvormig bouwdeel met een rondboogvormige ingangspartij met in ijzer gevatte glasdeuren en een lager aangebouwd blokvormig element aan de rechterzijde. Deze beide bouwdeelen hebben platte daken die het schilddak van het achterliggende klaslokaal doorsnijden. De pleinzijde van het klaslokaal heeft drie sleuframes. De oostzijde aan de Fokko Kortlanglaan heeft een uitkragende elfruits ijzeren vensterstrook met daarboven een in het gevelvlak liggende strook bovenlichten met een zes maal drieruits verdeling. In de korte gevel bevindt zich een toegang. Het doorlopende dak boven de overdekte speelplaats vormt de verbinding met nog eens drie leslokalen met in elkaar grijpende schilddaken, waarbij vergelijkbare gevel- en raamdetailleringen door elkaar zijn gebruikt.

* Dit gegeven is onderdeel van het rijksmonumentenregister

** Dit is een registergegeven voor zover noodzakelijk voor de identificatie van het rijksmonument

Tussen de A en de B vleugel bevindt zich aan de pleinzijde een rondboogvormige berging. Links hiervan sluit VLEUGEL B met zes klaslokalen aan. Aan de pleinzijde heeft deze gevel twee doorlopende vensterstroken, onderbroken door een gemetseld gedeelte met een toegangsdeur. De raampartij rechts bestaat uit een uitkragende twintigruits ijzeren vensterstrook met daarboven een in het gevelvlak liggende strook bovenlichten met een horizontale veertien maal vierruits verdeling. De raampartij links bestaat uit een uitkragende tweeneveertigruits ijzeren vensterstrook met daarboven een in het gevelvlak liggende strook bovenlichten met een horizontale dertig maal vierruits verdeling. De korte gevel heeft een afsluitend bouwdeel met twee bouwlagen, een plat dak en sleuframens. De lange achterzijde van deze vleugel heeft een groot aantal (oorspronkelijk dertig) sleuframens en een aantal nieuw aangebrachte ingangen. Boven een aangebracht modern afdak bevinden zich zo'n vijftien zesruits bovenlichten met een sterk horizontale werking.

Het INTERIEUR van de school is nauwelijks gewijzigd. Onder een gedeelte van vleugel A bevindt zich een grote provisiekelder met enkele kleine kelderruimten daarnaast. De kelder is van binnen en buiten te bereiken. In de kelder werd de wintervoorraad voor de gehele instelling opgeslagen. Een opvallend gegeven is het feit dat er geen grote gangen in het gebouw aanwezig zijn, maar dat steeds twee of drie lokalen met een eigen opgang aan de schoolpleinzijde zijn ontsloten. In totaal heeft de school twaalf leslokalen, waarvan er op de bouwtekening zes als handenarbeidlokaal staan aangegeven. De A vleugel heeft een gymnastiek- en theaterzaal, die nu als bibliotheek in gebruik is, een spreekkamer met tentoonstellingszaaltje, een magazijn en twee leslokalen. De B vleugel heeft zes lokalen, de C vleugel vier. In enkele van de halletjes bevinden zich nog oorspronkelijke tegels met afbeeldingen van dieren en kinderspeelgoed.

Waardering

SCHOOLGEBOUW van architect A. van der Kraan uit 1933-1934

- Van architectuurhistorische waarde als schoolgebouw uit het Interbellum, ontworpen door architect Van der Kraan in een sterk door architect Dudok beïnvloede functionalistische bouwstijl. Het ontwerp was een totaalconcept dat in hoofdvorm, materiaalgebruik en detaillering zeer goed bewaard is gebleven. Bijzonder zijn de in diverse vormen uitgevoerde stalen raamkozijnen, het sobere en functionele baksteengebruik en de vorm van de school met een ongewone plattegrond waarbij lange gangen ontbreken. Markant en duidelijk herkenbaar is de toren die de hoofdingang markeert. Naast grote architectuurhistorische waarde is er bij dit gebouw ook sprake van een typologische waarde als school voor speciaal onderwijs. In combinatie met de situering en met de van het ontwerp deel uitmakende tuin met diverse bouwsels vormt de school een monumentaal ensemble.

- Van stedenbouwkundige waarde als historisch onderdeel op dit geleidelijk gegroeide en deels aangelegde terrein van de instellingen 's Heeren Loo en Lozenoord. Door de situering en vormgeving van de drie vleugels ontstond er een gebouw dat van alle zijden een andere uitstraling heeft. In combinatie met de tuin is dit gebouw van groot belang bij de instandhouding van deze oorspronkelijke situatie.

- Van cultuurhistorische waarde als onderdeel van de onderwijs- en instellingengeschiedenis in Nederland. Het gebouw werd speciaal voor deze instelling ontworpen en geeft daardoor een beeld van de onderwijsstructuur in de tijd van ontstaan. Het gebouw bevindt zich bovendien in een historisch belangrijk gebied, op een oud klooster- en landgoedterrein.

Hoofdcategorie

Cultuur, gezondheid en wetenschap

Subcategorie

Onderwijs en wetenschap

Functie

Schoolgebouw

* Dit gegeven is onderdeel van het rijksmonumentenregister

** Dit is een registergegeven voor zover noodzakelijk voor de identificatie van het rijksmonument

Monumentnummer*: 523861

Status	rijksmonument
Inschrijving register*	15 april 2002
Kadaster deel/nr	82908/116

<i>Woonplaats*</i>	<i>Gemeente*</i>	<i>Provincie*</i>		
Ermelo	Ermelo	Gelderland		
<i>Kadastrale gemeente*</i>	<i>Sectie*</i>	<i>Kadastraal object*</i>	<i>Appartement aanduiding</i>	<i>Grondperceel</i>
Ermelo	I			4675

Omschrijving**

Omschrijving onderdeel B

Op het schoolterrein bevindt zich aan de Fokko Kortlanglaan een grote rechthoekige VIJVER die deel uitmaakt van het ontwerp. Rondom het gebouw bevinden zich verder diverse aan- en opgebouwde BANKEN, BLOEMBAKKEN, MUURTJES en de restanten van een HEKWERK aan de Fokko Kortlanglaan. Van belang is verder ook de in blauw geglazuurde steen opgebouwde PERGOLA die de zijgevel van de A vleugel begeleidt in de richting van de hoofdingang.

Waardering

TUINELEMENTEN, behorend bij een SCHOOLGEBOUW van architect A. van der Kraan uit 1933-1934

- Van architectuurhistorische waarde als integraal onderdeel van het schoolgebouw uit het Interbellum, ontworpen door architect Van der Kraan in een sterk door architect Dudok beïnvloede bouwstijl. Het ontwerp was een totaalconcept dat in hoofdvorm, materiaalgebruik en detaillering zeer goed bewaard is gebleven. In combinatie met de school vormen deze elementen een waardevol ensemble.

- Van stedenbouwkundige waarde als historisch onderdeel op dit geleidelijk gegroeide en deels aangelegde terrein van de instellingen 's Heeren Loo en Lozenoord. Door de situering en vormgeving van de drie vleugels ontstond er een gebouw dat van alle zijden een andere uitstraling heeft en waarin de diverse tuinelementen een belangrijke aanvullende rol spelen.

- Van cultuurhistorische waarde als onderdeel van de onderwijs- en instellingengeschiedenis in Nederland. Het gebouw werd speciaal voor deze instelling ontworpen en geeft daardoor een beeld van de onderwijsstructuur in de tijd van ontstaan. Het gebouw bevindt zich bovendien in een historisch belangrijk gebied, op een oud klooster- en landgoedterrein.

<i>Hoofdcategorie</i>	<i>Subcategorie</i>	<i>Functie</i>
-----------------------	---------------------	----------------

* Dit gegeven is onderdeel van het rijksmonumentenregister

** Dit is een registergegeven voor zover noodzakelijk voor de identificatie van het rijksmonument

Sport, recreatie, vereniging en horeca

Sport en recreatie

Speelplaats